

Osaammeko kohdata opiskelijat kaikkine kokemuksineen?

Linner Matikka, Johanna & Hipp, Tiia (toim.) (2023). Traumainformoitu työote. PS-Kustannus. 296 sivua.

TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE kokoaa yhteen sosiaalian toimintakenttiä ja niillä kohdattavia elämänkriisejä. Artikkelikokoelman esittelemän traumainformoidun työotteen perusajatus on toisen ihmisen vuorovaikutuksellinen kohtaaminen niin, että keskiössä on turvallisuudentunteen vahvistaminen ja vaaliminen.

TRAUMAKOKEMUS HEIKENTÄÄ OPPIMISTA

Yliopisto-opettajana luin kirjaa vahvasti opettajan lasit silmillä. Huomasin pohtivani traumojen vaikutusta toimintakykyyn opiskelijoiden näkökulmasta. Mietin samalla omaa kykyäni tunnistaa opiskelijoiden toiminnassa traumaattisten tekijöiden vaikutusta ja mahdollisten traumaattisten kokemusten suhdetta heidän oppimiskykyynsä.

Kirjan kolme osaa ovat 1) sosiaalityö haavoittuvuuden kohtauspaikkana, 2) traumainformoitu ammattilainen ja palvelujärjestelmä sekä 3) trauma ja toivo. Sosiaalityöntekijänä tunnistan tematiikan hyödyt asiakastyön taitojen näkökulmasta. Kirja käsittelee kuitenkin sellaisia traumoja tuottavia ilmiöitä, joita valitettavan moni aikuisopiskelijakin on kohdannut: vähemmistöstressiä, rasismia, vammaisten ihmisten

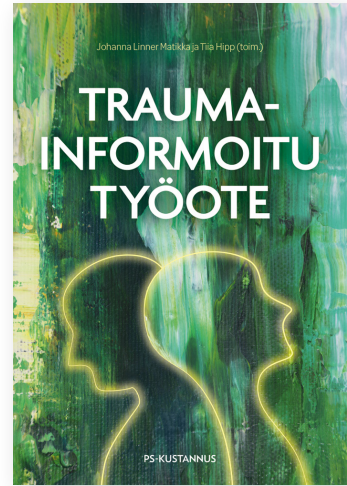
kokemuksia epäyhdenvertaisuudesta ja lähisuhdeväkivaltaa.

Traumaattisten kokemusten tiedetään vaikuttavan kielteisesti oppimismahdollisuuksiin (mm. Frieze 2015; Kuban & Steele 2011). Lisäksi korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen perusteella yli puolet ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoista kokee psyykkistä stressiä (THL 2021), joka on omiaan aktivoimaan lapsuuden traumoja.

PEDAGOGINEN LÄHESTYMINEN TRAUMOIHIN

Jokaisella korkeakouluopettajalla tulisi olla valmiudet traumainformoituun työotteeseen, mutta opettajien kyky tunnistaa opiskelijoiden traumoja on tutkitusti puutteellista (Frieze 2015). Vaikka traumojen hoitaminen ei ole korkeakouluopetuksen tehtävä, voimme ottaa käyttöömme pedagogisia ratkaisuja tukeaksemme niitä opiskelijoita, joilla on traumaattinen tausta (Sitler 2009).

Minna Kuvajainen tarkasteleekin artikkelissaan teemaa pedagogisesta näkökulmasta. Hän nostaa esiin epäsuoran traumatietoisuuden opetuksen korkeakoulumaa-ilmassa sellaisten käytänteiden kautta, joilla tuemme opiskelijoiden toipumista tai vahvistamme heidän ympärillään vallitsevaa

turvallisuuden kulttuuria. Merkityksellistä on luoda oppimisympäristö, jossa opiskelija kokee tulevaisuutta nähdäkseen omana itsenään, oman elämäntarinansa kera.

Jotkin kirjan luvut ovat lyhyehköjä ja jäävät pintaraapaisuiksi. Tutkimustiedon olisi voinut nivoa vielä vahvemmin kirjoittajien omiin pohdintoihin, tämä tosin vaihtelee lukukohtaisesti. Sanna Isosävi käsittelee artikkelissaan ihmissuhdetyöntekijän omien turvattomien ja traumaattisten kiintymyskokemusten huomioimisesta ammattitaidon osana. Tekstin tutkimuksellinen ote on vahva, ja Isosävi ottaa kantaa traumojen tunnistamisen merkityksellisyyteen myötätuntouppumuksen ja sijaistraumatisoitumisen ennaltaehkäisyn näkökulmasta.

TRAUMAINFORMOITUA OTETTA AIKUISKASVATUKSEN KENTÄLLE

Kirjassa käsitellyt ilmiöt ovat yleisiä sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla, mutta lähes jokaiseen ammattiin kuuluu vuorovaikutustilanteita,

TEOS ON KIRJOITETTU KORKEA-ASTEEN OPPIKIRJAKSI, MIKÄ NÄKY YHELPPOLUKUISUUTENA JA KÄYTÄNNÖNLÄHEISYYTENÄ.

jotka voivat aktivoida aiempia kokemuksiaamme. Tiedetään lisäksi, että yksilöiden kokemat traumat ovat osin yhteiskuntamme rakenteiden tuottamia (esim. Shaia ym. 2019), ja traumakokemusten vähentäminen edellyttää sekä kykyä yksilöiden sensitiiviseen kohtaamiseen että yhteiskunnallista suunnanmuutosta. Niinpä monen alan ammattilaiset voivat yhdessä vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa traumakokemusten määrä yhteiskunnassamme vähenee.

Sisällöllisesti kirja ei tarjoa minulle juuri uutta asiaa, mutta ajankohtaiselle traumojen kohtaamisen ja käsitteellistämisen perusteokselle on tarvetta. Teos on kirjoitettu lähtökohtaisesti korkea-asteen oppikirjaksi, mikä näkyy helppolukuisuutena ja käytännönläheisyytenä.

Artikkelikokoelman suurimmaksi anniksi koin sen tarjoaman tilaisuuden pysähtyä traumateeman äärelle. Kirjaa voi suositella

jokaiselle, joka haluaa vahvistaa ja päivittää osaamistaan traumatietoisuudesta, siihen kietoutuvista ilmiöistä ja niiden kohtaamisesta sekä pohtia omia taitojaan ja asenteitaan. Soisin traumainformoidun osaamisen jalkautuvan sosiaali- ja terveysalalta aikuiskasvatuksen kentälle.

Me opetustyön ammattilaiset voimme tehdä parhaamme kohdataksemme opiskelijoiden traumataustat sensitiivisesti. Työmme tueksi tarvitsemme opiskelijoiden omaa vastuunottoa ja halua käsitellä omia traumaattisia kokemuksiaan opiskelu- ja työkyvyn vahvistamiseksi. *Trauma-informoitu työote* kannattaa pitää mielessä opetussuunnitelmia päivitettäessä.

SANNI SALONEN

VTM, yliopisto-opettaja
ja väitöskirjatutkija
sosiaalitieteiden laitos
Turun yliopisto

LÄHTEET

- Frieze, S. (2015). How Trauma Affects Student Learning and Behaviour. *BU Journal of Graduate Studies in Education*, 7 (2), 27–34.
- Kuban, C. & Steele, W. (2011). Restoring safety and hope: From victim to survivor. *Reclaiming Children and Youth*, 20(1), 41–44.
- Shaia, W. E., Avruch, D. O., Green, K. & Godsey, G. M. (2019). Socially-Engineered Trauma and a New Social Work Pedagogy: Socioeducation as a Critical Foundation of Social Work Practice. *Smith College Studies in Social Work*, 89(3–4), 238–263.
- Sitler, H. (2009). Teaching with awareness: The hidden effects of trauma on learning. *Clearing House: A Journal of Education Strategies, Issues and Ideas*, 82(3), 119–124.
- THL (2021). Korkeakoulu-opiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus KOTT. Tulosraportti. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.terveytemme.fi/kott/tulokset/index.html> (12.9.2023).